

Кукоба Лена,
наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,
канд. іст. наук

DRONE DEAL: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ

Опубліковано: Кукоба Л. Drone Deal: можливості та ризики. Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. Інформаційно-аналітичний бюлетень. 2026. Випуск 10 (185). С. 60-68.

Після повномасштабного російського вторгнення змін зазнала не лише українська армія, а й саме місце України у світовій системі безпеки. Якщо у 2022 році переважали звернення до партнерів по зброю та фінансову допомогу, то станом на сьогодні Україна має можливість запропонувати власні військові технології. Одним із проявів таких трансформацій стала програма Drone Deal – масштабна міжнародна ініціатива у сфері дронів, систем радіоелектронної боротьби та оборонних технологій. Для України це стало унікальним шансом перетворити власний бойовий досвід на економічний і політичний ресурс. Водночас експерти попереджають: разом із новими можливостями зростають і ризики – від втрати технологій до посилення залежності від західних партнерів.

Drone Deal – це 10-річна програма міжнародного співробітництва, ініційована Україною, яка спрямована на комплексну взаємодію у сфері безпеки та оборони. Вона об'єднує українську бойову експертизу, ланцюги постачання та оборонно-промислому співпрацю. У Drone Deal входить унікальна система захисту, яка складається з дронів для відбиття масованих атак, систем ППО та РЕБ. До програми може входити низка проєктів, які залежатимуть від конкретних запитів партнерів: наприклад, розвиток ППО, масштабування дронівих технологій, програми навчання, оборонно-промислове виробництво. Уся система будується на українському бойовому досвіді, повідомили у РНБО (lb.ua).

Президент Володимир Зеленський заявив, що програма Drone Deal, яку Україна пропонує країнам Близького Сходу та Європи, спрямована передусім на захист від масованих атак на критичну й цивільну інфраструктуру. «Drone Deal – це багаторічна програма про співробітництво України та іншої країни того чи іншого континенту, яка направлена на експертизу й допомогу щодо захисту від масованих атак на критичну й цивільну інфраструктуру. Тобто це не наступальні операції. Drone Deal – це, в принципі, про все, але передусім це про захист», – сказав він (ukrinform.ua).

Щодо витоків цієї програми, то Президент Володимир Зеленський нагадав, що спочатку її розробляли як пропозицію для США. Однак, зауважив Президент, Drone Deal стала більш актуальною після загострення ситуації на Близькому Сході. «Іран завдавав ударів по базах як американських, європейські на території близькосхідних країн, так і по енергетичній й іншій інфраструктурі близькосхідних країн. Вони до нас звернулись, ми відправили команди експертів із саме цієї системи – системи захисту від масованих ударів. 50+ людей в кожній команді ми відправили одразу в чотири країни», – сказав він (ukrinform.ua).

Наступним етапом співпраці, за словами Президента, була зустріч на рівні лідерів і розгортання програми Drone Deal. Зокрема, йдеться про підписання загальних угод, які надалі будуть розбиратися на контракти. «От в цих Drone Deal буде як мінімум 10 різних договорів про той чи інший експорт української зброї», – наголосив він. Глава держави зауважив, що на сьогодні вже є домовленості з трьома ключовими країнами – великі угоди підписані з ОАЕ, Саудівською Аравією та Катаром про десятирічні договори. (ukrinform.ua).

Офіційні ресурси Президента України постійно висвітлюють поточний стан співпраці України в межах програми Drone Deal.

14 квітня 2026 р. В Осло Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Норвегії Йонас Гар Стере зробили перший крок до Drone Deal

та підписали Спільну декларацію про поглиблення співпраці у сфері оборони та безпеки (president.gov.ua).

16 квітня 2026 р. Президент України Володимир Зеленський і Прем'єр-міністр Нідерландів Роб Єттен підписали Спільну заяву про початок роботи над Drone Deal та домовилися про спільне виробництво дронів (president.gov.ua).

13 травня 2026 р. Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Президентом Литви Гітанасом Науседою, під час якої лідери підписали угоду про співробітництво в галузі оборонної експертизи та оборонної промисловості у форматі Drone Deal (president.gov.ua).

Деякі європейські країни заявили про готовність до співпраці в межах цієї програми. У Німеччині 14 квітня 2026 р. Україна також запропонувала Німеччині Drone Deal, і команди почали конкретну роботу в цьому напрямі (president.gov.ua).

Під час візиту до Італії 15 квітня 2026 р. Володимир Зеленський зазначив, що сторони обговорили спеціальний формат угоди щодо безпеки, який розробила Україна: «Нашу військову експертизу, оборонні спроможності щодо дронів, ракет, систем радіоелектронної боротьби, обміну даними тощо – ми пропонуємо об'єднати все це зі спроможностями партнерів. Важливо, що є інтерес Італії до такого формату співпраці, і ми домовилися з Джорджею, що наші команди пропрацюють деталі Drone Deal між нашими країнами» (president.gov.ua).

Президент України Володимир Зеленський і очільниця Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн домовилися активізувати роботу у напрямку Drone Deal з Євросоюзом. Про це йшлося на полях саміту Європейської політичної спільноти в Єревані 4–5 травня 2026 р. (lb.ua).

У повідомленнях ЗМІ зазначається про плани співпраці у цьому напрямку із США. «Уряди Сполучених Штатів та України підготували проєкт меморандуму, котрий окреслює рамки потенційної оборонної угоди між країнами у сфері БПЛА. (...). Документ, який вже погодили Держдепартамент

США та посол України Ольга Стефанішина, передбачає можливість експорту українських військових технологій до Сполучених Штатів та створення спільних підприємств для виробництва дронів. Мова про так званій Drone Deal – масштабну домовленість стосовно спільного виробництва БПЛА, розвитку військових технологій та експорту українських оборонних розробок. За даними джерел, співпраця може включати розширення спільного виробництва безпілотних систем і обмін технологіями, напрацьованими Україною під час повномасштабної війни з Росією» (ua.korrespondent.net).

У Бухаресті 13 травня 2026 р. Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Президентом Фінляндії Александром Стуббом. «Команди України та Фінляндії вже працюють над підготовкою Drone Deal, і лідери розраховують на оперативний результат» (president.gov.ua).

В одному із чергових звернень глава держави підсумував, що «вже 20 держав працюють з Україною на різному рівні, щоб були в нас із ними Drone Deals. З частиною країн вже є політичні домовленості, і будуть контракти виробників, вже наша військова експертиза дає результати. З частиною країн невдовзі ми підпишемо політичні угоди. Розпочали підготовку такої угоди також із Канадою, це дуже вагоме розширення безпекової співпраці» (president.gov.ua).

Секретар Ради національної безпеки й оборони Руستم Умеров 20 травня 2026 р. заявив: «Сьогодні вже працюємо над практичною реалізацією – конкретними контрактами та проектами – в рамках політичних домовленостей Drone Deal. Перші контракти вже на затвердженні, і на рубежі травня-червня очікуємо ще більше нових партнерств» (ukrinform.ua).

Тож, як впливає з офіційних джерел та повідомлень ЗМІ, програма Drone Deal вже має тенденцію перетворюватись з окремої української ініціативи на мережу міжнародних оборонних партнерств. Адже вже були укладені перші офіційні угоди та декларації з Норвегією, Литвою та Нідерландами, а з іншими країнами команди перебувають на етапі практичного опрацювання співпраці.

Для України ця ініціатива має як свої переваги, так і ризики, основні з яких варто розглянути надалі.

Ключовою перевагою є унікальність, оскільки «Україна експортує перевірені в реальних бойових умовах технології, ділиться військовим досвідом та експертизою і має змогу масштабувати свої досягнення разом із партнерами» (rnbo.gov.ua).

США можуть бути зацікавлені в технологіях, унікальних для України, зокрема: ШІ-наведення на кінцевій ділянці; навігація в умовах відсутності GPS; захищені від перешкод канали зв'язку; бойова доктрина, перевірена війною. Пентагон також може використовувати українські системи як еталон для порівняння з власними розробками. Міністр армії США Ден Дрісколл назвав операційну систему української мережі дронів «абсолютно вражаючою». «Вона повністю об'єднує кожен дрон, кожен сенсор і кожен вогневу платформу в єдину мережу. У нас такого немає», – заявив він у Сенаті (news.liga.net).

Крім того, за повідомленнями РНБО, зазначаються наступні переваги: довгострокові угоди про експорт української зброї та надходження до бюджету; масштабування виробництва та зниження залежності від імпорту комплектуючих; стабільне фінансування досліджень і розробок; створення нових робочих місць і модернізація оборонної промисловості. Drone Deal – це про довгострокову безпеку та нову модель партнерства, де український досвід стає основою спільної сили (rnbo.gov.ua).

Програма Drone Deal допоможе зробити вагомий внесок у посилення безпеки Європи. Наприклад, за словами президента Зеленського, команда українських військових експертів працюватиме в Литві для створення необхідних оборонних можливостей. «Насамперед для захисту від сучасних загроз і зміцнення безпеки наших держав і всього регіону. У нас спільні виклики, і долати їх потрібно разом (...)», – сказав він ([NV](http://nv.ua)). Крім того, Президент Володимир Зеленський провів зустріч із президентом Латвії Едгарсом Рінкевічсом і запропонував співпрацю у сфері безпеки.

«Розраховуємо підписати угоду з Латвією у форматі Drone Deal для побудови багаторівневої системи захисту неба від різних типів загроз. Запропонував президенту таку співпрацю. Ми відправимо до Латвії своїх експертів для обміну досвідом і безпосередньої допомоги в захисті повітряного простору. Важливо працювати разом заради зміцнення оборони Європи», – сказав він ([NV](#)). Обмін експертами та спільні навчання дозволяють партнерам, таким як Литва та Латвія, швидко адаптувати свої оборонні стратегії.

Як зазначалось вище, програма дозволяє масштабуватись співпраці з партнерами. Адже наразі «уже 20 держав працюють з Україною на різному рівні, щоб були в нас із ними Drone Deals. З частиною країн уже є політичні домовленості, будуть контракти виробників, і вже наша військова експертиза дає результати. З частиною країн невдовзі підпишемо політичні угоди» ([ukrinform.ua](#)).

Крім того, ця ініціатива сприяє залученню інвестицій у спільні підприємства, у спільні розробки, будівництво виробничих потужностей та обмін технологіями. Адже Україна вже отримала унікальний досвід, перевірений на полі бою. Наприклад, за словами українських посадовців, співпраця з Вашингтоном допоможе розширити оборонні виробничі потужності за рахунок американського фінансування. За оцінками Ради національної безпеки і оборони України, цього року Україна могла би виробити оборонного обладнання на суму до 55 мільярдів доларів, проте наразі має фінансування лише на закупівлю озброєння обсягом близько 15 мільярдів доларів. NBC News зазначає, що одна тільки українська компанія планує виготовити понад 3 мільйони FPV-дронів у 2026 році, тоді як у США у 2025 році було вироблено приблизно 300 000 одиниць ([kyivpost.com](#)).

Євген Мотолиженко, заступник директора з розвитку міжнародних ринків компанії НВП «Атлон Авіа», яка спеціалізується на безпілотній авіації, наголошує, що відкриття експорту дозволить компаніям розширювати виробництво, від чого матиме зиск і українська держава. «Ми виробляємо, експортуємо, заробляємо там і повертаємося в Україну з новими грошима і

новими технологіями», – сказав Мотолиженко. Однак для цього, на його думку, потрібна передбачувана та зрозуміла експортна політика. Одним із шляхів розвитку галузі, на його думку, може стати створення спільних виробництв разом з міжнародними партнерами (dw.com).

Як пояснив Мотолиженко, такі проєкти можуть прискорити розвиток українських технологій, оскільки дозволять залучати інвестиції та доступ до міжнародних програм фінансування. «У багатьох країнах є фінансові інструменти, які дозволяють інвестувати в українські технологічні виробництва і масштабувати їх. У результаті це може сприяти не лише розвитку української оборонної індустрії, а й посиленню безпеки наших союзників», – зазначив він. (dw.com).

Керівниця напрямку Defence Київської школи економіки Марта Бухтіярова звернула увагу й на ще один важливий момент: виробництво за межами України дозволяє компаніям уникати ризику російських ракетних атак (dw.com).

СЕО компанії F-Drones Станіслав Хутор зазначає, що експорт – це не просто можливість заробити кошти. «Це примусовий шлях до якості, документації, сертифікації, прозорого supply chain, кібербезпеки і стабільного виробництва». Як приклад наводить компанії F-Drones: «Один із наших дронів став переможцем американської програми Пентагону – Drone Dominance Program, і ми маємо підписаний контракт на постачання певної партії для потреб американських військових. Але такий контракт – це не лише визнання, а й серйозний іспит: технічний compliance, прозорість ланцюга постачання, кібербезпека виробу, документація та відповідність стандартам замовника. Саме через такі виклики українська оборонна індустрія дорослішає. Тому експорт – це не «менше для фронту». У довшій перспективі експорт – це сильніший фронт через сильнішу індустрію: масштабування виробництва, залучення капіталу, підвищення якості, сервіс і стійкість галузі» (lb.ua).

Таким чином, програма Drone Deal має цінність як для посилення безпеки партнерів, обміну унікальним досвідом та технологіями, так і для

економічного розвитку України. Разом з тим, попри досить оптимістичні оцінки та можливості, існують серйозні ризики, уникнення яких варто брати до уваги та унеможливити.

Один із перших ризиків – це втрата інтелектуальної власності та витік військових технологій. Київ заявив, що США прагнуть отримати від України передачу технологій та доступ до прав інтелектуальної власності в рамках угоди щодо безпілотників, яка очікує на затвердження на найвищому політичному рівні (censor.net).

Міністерство оборони США попросило протестувати низку українських оборонних продуктів, зокрема дрони та системи радіоелектронної боротьби, оскільки Вашингтон розглядає можливість їхнього придбання для військового використання (...). Під час переговорів зі США Україна стверджувала, що її зброя вже пройшла масштабні бойові випробування, але Вашингтон хоче оцінити продукцію на власній території з використанням власних сил, перш ніж рухатися далі. За словами джерела, США також зацікавлені в отриманні доступу до критично важливих технологій і, можливо, прав інтелектуальної власності, що дозволило б їм відтворити це обладнання. Проект листа про наміри з проханням про проведення випробувань вже надіслано до Києва (censor.net).

Аналогічне повідомлення містить інше видання. США прагнуть отримати доступ до українських військових технологій та прав інтелектуальної власності в межах угоди Drone Deal. Документ наразі очікує на затвердження (...). Вашингтон зацікавлений у доступі до критично важливих технологій та прав інтелектуальної власності, бо це потенційно дозволить США відтворювати українські розробки у себе. За словами співрозмовника агентства, Пентагон попросив протестувати українські розробки власноруч, зокрема безпілотники та системи радіоелектронної боротьби. Йдеться, зокрема, про системи наведення на базі штучного інтелекту, навігацію без GPS, захищені від глушіння канали зв'язку та бойові тактики застосування дронів, які Україна використовує під час війни. За словами співрозмовників

Bloomberg, проєкт угоди більше схожий не на класичну передачу технологій, а на механізм, який дозволить американським військовим тестувати українські системи та формувати на їхній основі власні майбутні вимоги до озброєння (babel.ua).

Народна депутатка України Галина Янченко депутатка звернула увагу на ризики втрати українських технологій та виробництв через перенесення компаній до інших країн. «Україна має лише рік-два, поки наші дрони залишаються унікальними для світу», – зазначила Янченко. За її словами, частина українських виробників уже переносить бізнес до Польщі та Чехії, а світові компанії активно вивчають український бойовий досвід і технології. Янченко зауважила, що Україна повинна робити ставку саме на експорт готової продукції, а не технологій чи перенесення заводів за кордон. «Аби не допустити «витоку мізків», Україна має експортувати готову зброю, а не технології», – вважає вона. (ukrinform.ua).

Хоча Президент України підкреслив, що передача технологій відбувається з обмеженнями та через ліцензійні механізми (forbes.ua).

За час повномасштабної війни український оборонно-промисловий комплекс значно розширився, зокрема за рахунок приватного сектору. Президент визнав, що це створює нові виклики – зокрема ризик неконтрольованого продажу технологій. «Не можна просто все віддати. Люди працювали, воїни гинули», – сказав він (forbes.ua).

Наступне, як зауважують експерти, важливо утримати запит від партнерів та забезпечити компанії сприятливими умовами для виробництва. Науковий керівник R&D-відділу та керівник навчального департаменту Dronarium Academy Дмитро Следюк вважає, що такий попит на українські технології і досвід не буде постійним, тому швидкість ухвалення рішень державою має вирішальне значення: «На перших етапах Україна може і готова постачати дрони-перехоплювачі, але, швидше за все, їх дуже швидко скопіюють і масштабують партнери, бо самі по собі технології, які застосовує Україна, не є занадто складними або унікальними. По суті, це глибоко

перероблені FPV-дрони. Саме тому головною цінністю для нас стає наш досвід. Досвід зараз є товаром» ([dw.com](https://www.dw.com)). На його думку, щоб Україна змогла скористатися попитом на українські розробки та досвід застосування дронів-перехоплювачів, державі необхідно передусім прибрати бюрократичні бар'єри. «Потрібно просто спростити для наших компаній умови виходу на цей ринок і трохи допомогти їм у подоланні бюрократії. Приватні компанії і військові частини не мають можливості просто поїхати до країн Близького Сходу і почати там щось робити. Потрібні швидкі рішення держави. Якщо це затягнеться на рік, це вже буде нікому не цікаво» ([dw.com](https://www.dw.com)).

Керівниця напрямку Defence Київської школи економіки Марта Бухтіярова також наголошує на важливості розблокування українського експорту. «Експорт дронів – це шлях до стабільності і виживання конкретного підприємства. За час повномасштабної війни кількість компаній, що займаються виробництвом безпілотників, зросла в рази. Водночас те, що може купити у виробників держава, вже давно вийшло до свого максимального рівня». За її словами, коли держава більше не може закуповувати у виробників продукцію чи через прямі контракти, чи через бригади, чи через фонди та кошти партнерів – підприємства опиняються перед ризиком зупинки виробництва. Тому розблокування експорту є критично важливим для оборони країни ([dw.com](https://www.dw.com)).

Аналогічну думку висловила народна депутатка України Галина Янченко. За її словами, Україна ризикує втратити унікальне «вікно можливостей» на світовому ринку озброєнь, якщо не відкриє повноцінний експорт зброї та не підтримає власний оборонно-промисловий комплекс. Уже зараз українські заводи працюють лише на 20–40 % потужностей, а частина виробників переносить бізнес за кордон ([ukrinform.ua](https://www.ukrinform.ua)). Вона також заявила, що експорт озброєння в Україні фактично був заблокований політичними рішеннями, хоча законодавчої заборони не існувало. «Експорт зброї в Україні був заборонений не юридично, а політично», – підкреслила вона ([ukrinform.ua](https://www.ukrinform.ua)).

Заступник секретаря Ради національної безпеки та оборони Давид Алоян наголошує, що пріоритет номер один – це закрити потреби українського війська. «В українського оборонно-промислового комплексу було декілька стадій еволюції. Наразі ми дійшли до того етапу, коли можемо виробляти не лише для себе, а долучатися до глобального ринку. Проте це жодним чином не має негативно впливати на фронт. Це має бути додатковим стимулом», – зазначає він. Питання експорту Алоян називає складним, адже зазвичай країни, які експортують зброю, не знаходяться в умовах активних бойових дій (lb.ua).

Водночас Президент України Володимир Зеленський запевнив, що «РНБО України координуватиме експортні процеси й буде гарантом, що першочергово забезпечуються потреби Сил оборони та безпеки України у зброї, а на експорт відправляється надлишок – те, що виробники можуть зробити понад державне замовлення в Україні. Міністерство оборони України та Генеральний штаб визначатимуть обсяги потреби Сил оборони нашої держави» (fakty.com.ua).

Таким чином, у державній позиції закріплюється підхід, за якого розвиток експортного потенціалу оборонної промисловості поєднується з безумовним пріоритетом забезпечення потреб фронту. На цьому тлі потенційним ризиком є напруження між внутрішніми оборонними потребами та зовнішнім попитом на українське озброєння. Його мінімізація залежить від чіткого державного регулювання обсягів виробництва та розподілу продукції між внутрішнім замовленням і експортом.

Угода із США також має свої ризики для України. Проект, узгоджений Державним департаментом США та послом України в США Ольгою Стефанішиною, є першим кроком до оборонної угоди, яка дозволить Україні експортувати військові технології до США та виробляти безпілотники у спільних підприємствах з американськими компаніями. Тут варто звернути також увагу на те, що в США прийнято Drone Dominance Program, яка встановлює нові жорсткі правила по побудові дронів. Згідно з цією програмою, якщо коротко, протягом кількох наступних років США мають повністю

позбавитися від китайської залежності. Більше того, «програма побудована так, щоб для США кількість, ціна одиниці й темп виробництва стали важливішими за елегантність технічного рішення». Отже, якщо коротко: в Україні зараз відкривається доволі коротке вікно можливостей стати частиною цієї програми, адже у нас вже є інженерні рішення, апробовані в реальному бою. Головна перешкода – поки самі американці не поспішають (glavcom.ua). Насправді, коли ми говоримо про майбутнє нашого дронного ВПК, то зараз ми маємо ряд вдалих спільних проєктів з країнами ЄС. В США є поки тільки один кейс, але ринок США, безумовно, в рази цікавіший для наших виробників зброї (glavcom.ua).

Таким чином, програма Drone Deal відображає зміну ролі України в системі міжнародної безпеки – від отримувача допомоги до держави, що пропонує власні оборонні технології та експертизу. Це відкриває нові можливості для розвитку оборонної промисловості та поглиблення міжнародного партнерства.

Водночас реалізація цієї ініціативи пов'язана з низкою ризиків, серед яких – можливі втрати контролю над технологіями та необхідність узгодження експортної політики з потребами національної оборони.

Отже, ефективність Drone Deal залежатиме від здатності держави поєднати розвиток оборонного експорту з пріоритетним забезпеченням безпеки країни.